

Dersom fattigdommen i et land kan reduseres uten store oppofrelser, er denne fattigdommen direkte urimelig.

Gnierindeksen

**MED EGNE ORD
KALLE MOENE**

Dette er viktig for vurderingen av tusenårsmålene til FN. Ett av målene er å avskaffe fattigdommen i verden. I første omgang er det snakk om å halvere forekomsten av ekstrem fattigdom – definert ved et daglig forbruk under det en kan kjøpe for en dollar i USA. For noen utviklingsland er dette et ambisiøst mål. Land som Burundi, Kongo og Malawi har en inntekt per innbygger som tilsvarer omkring to dollar om dagen, og da kan en ikke så lett unngå at mange må leve for mindre enn en dollar. For andre land med en betydelig høyere inntekt per innbygger må derimot FN's mål betegnes som puslete.

Argentina, for eksempel, har en gjennomsnittsinntekt per innbygger som er 20 ganger så høy som Burundis. Likevel har Argentina mer enn tre prosent

ekstremt fattige. I slike land er forekomsten av ekstrem fattigdom en direkte skam. Argentina har rett og slett en sosialt uakseptabel fordeling av inntekt, noe som innebærer en helt unødvendig ekstrem fattigdom. Mangelen på en effektiv fattigdomspolitik er et uttrykk for en politisk og sosial gjerrighet overfor ekstremt svake grupper.

Argentina er imidlertid ikke noe særtilfelle. For å illustrere misforholdene i flere land skal jeg slå et slag for en hjemmesnekret gnierindeks. Hvor høyt et land skårer på min indeks, uttrykker hvor lett landet kunne ha kvittet seg med ekstrem fattigdom. Indeksen kan også brukes til å beregne hvor høy skattesats innbyggere minst må betale for å finansiere en hypotetisk sosialstøtte som kan bringe alle fattige ut av fattigdommen.

Gnierindeksen viser hvor mange fattige som kan bringes ut av ekstrem fattigdom ved hjelp av et beløp som tilsvarer gjennomsnittsinntekten i samfunnet. Et høyt tall viser at landet kan avskaffe mye fattigdom ved omfordelingsmekanismer tilsvarende en liten fattigdomsskatt på all produksjon. Størrelsen på den minste skattesatsen som kan finansiere en hypotetisk sosialstøtte som bringer de fattige ut av fattigdommen, avhenger så av andelen fattige.

VERSTING. Argentinas president Nestor Kirchner kunne løftet svært mange ut av fattigdom med enkle grep, mener vår kronikør.

Foto: Bloomberg News

I boks 1 lister jeg opp tallene for noen verstinger (med mindre enn ti prosent ekstremt fattige) rangert etter gnierindeksen. For Argentina viser tabellen at et beløp på størrelse med gjennomsnittsinntekten per innbygger kunne finansiere støttetiltak som fikk 680 fattige ut av fattigdommen. Likevel faller godt over tre prosent av innbyggerne under en så lav fattigdomsgrense som én dollar om dagen. Ved omfordelingstiltak som tilsvarer en fattigdomsskatt på produksjon på latterlig lave

ekstremt vanskelige situasjon. Til sammenligning måtte for eksempel regjeringen i Burundi øke skattesatsen med umulige 69 prosentpoeng for å avskaffe den ekstreme fattigdommen som rammer 55 prosent av befolkningen.

I boks 2 lister jeg opp de landene som skårer høyt på gnierindeksen samtidig som de har mer enn ti prosent ekstremt fattige. Som tallene viser kan også mange land med en stor andel ekstremt fattige selv avskaffe denne fattigdommen med beskjedne omfordelingstiltak.

Mitt poeng med alt dette er ikke å hevde at sosialstøtte nødvendigvis er en effektiv vei ut av fattigdom. Skattetallene er tatt med for å vise fattigdomsproblemets størrelse. Poenget mitt er heller ikke å hevde at plikten til å hjelpe de fattige bare gjelder innenfor egne nasjonale grenser. Verdenssamfunnet bør imidlertid forlange mer av regjeringer som har økonomisk evne til å avhjelpe fattigdommen i eget land. Det er dessuten god grunn til å tro at kampen mot fattigdom kan føres mest effektivt under nasjonal politisk kontroll i det enkelte land. Så får verdenssamfunnet konsentrere kreftene om å hjelpe de landene som ikke har økonomisk evne til å bekjempe fattigdommen selv. Det er dessverre mer enn nok av slike land – særlig i Afrika.

Kalle Moene er professor ved Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo.

Verdenssamfunnet bør forlange mer av regjeringer som har økonomisk evne til å avhjelpe fattigdommen i eget land

0,01 prosent, ville alle i landet kunne komme over fattigdomsgrensen.

Det er kanskje spesielt interessant å merke seg tallene for Brasil i boks 1. Dersom tallene gir et riktig bilde, burde ikke president Lula ha så store problemer med å avhjelpe fattigdommen som mediene vil ha det til. Med en beskjeden økning av skattesatsen på 0,08 prosentpoeng kan de over åtte prosent av befolkningen som lever i ekstrem fattigdom, hjelpes ut av sin

**LEST
SIDEN
SIST**

Kulturtilbudet i kommunene har blitt stadig mer inntektselastisk, og administrasjonen er blitt mer inntektselastisk i 2003.

Audun Langørgen og Rolf Aaberge: «Inntektselastisiteter for kommunale tjenester». Rapport 2006/10. Statistisk sentralbyrå

Nous n'avons plus de temps a perdre.
WTO-sjef Pascal Lamy

Vi mener konkurransenøytralitet er et feil prinsipp. Vi mener det er å gi fra seg selvråderetten i næringspolitikken.
Forskningsleder Erling Holmøy i Statistisk sentralbyrå til Dagens Næringsliv

Ja, vi kan fremstå som nullskatteyttere. Det kan være ubehagelig.
President i Rederiforbundet, skipsreder Trygve Seglem til Dagens Næringsliv

Det var bred enighet om idealer som solidaritet og utjevning, og det ble ansett som vulgært å vise frem rikdom.

Nostalgisk forbundsleder Per Østvold i Aftenposten

In some respects, Iceland now looks like a Nordic version of South Korea circa 1997.

Leder i Financial Times

It's hard sometimes to sort out who's killing who.
Generalmajor Rick Lynch om sekterisk vold i Irak til The New York Times

Kongen har faktisk satt et slags «godkjent»-stempel på Redningsselskapet, og han har gjort det raskt. Det kan bli kinkig for mer enn én part hvis det blir uro igjen.
Debatt- og kronikkredaktør i Aftenposten Knut Olav Åmås om kong Harald som har gjenopptatt sitt beskytterskap

Jeg hadde nok ønsket at noen kunne holdt et lignende foredrag for meg da jeg var skoleelev.

Kronprins Haakon snakker til Aftenposten om foredraget han holder for skoleelever

De har på lederplads hamret deres synspunkter fast med sproglige syv-tommersøm.
Medieanalytiker Søren Schultz Jørgensen i Politiken om de danske storavisenes krangel etter Muhammed-saken

Norge er en nasjon av vedfyrrere.
Statistisk sentralbyrå

KRAGERØ: Litaueren Andrejus Tereskinas (36) kan tenke seg å spille for Sannidal a-lag i fotball kommende sesong.
KV – Kragerø Blad Vestmar

Gnierindeks

Tallene for noen verstinger (med mindre enn ti prosent ekstremt fattige) rangert etter gnierindeksen:

	Gnierindeks	Prosent ekstremt fattige	Skatteprosent
Argentina	680	3,3	0,01
Costa Rica	373	2	0,01
Ukraina	285	2,9	0,01
Tyrkia	210	4,8	0,02
Aserbajdsjan	175	3,7	0,02
Indonesia	105	7,5	0,07
Brasil	105	8,2	0,08

De landene som skårer høyt på gnierindeksen samtidig som de har mer enn ti prosent ekstremt fattige.

	Gnierindeks	Prosent ekstremt fattige	Skatteprosent
Sør-Afrika	176	11	0,06
Turkmenistan	73	12	0,16
Filippinene	45	16	0,30
Venezuela	44	10	0,20
Kina	39	17	0,40
Guatemala	25	16	0,60
Pakistan	19	17	0,90
Paraguay	18	16	0,90
Peru	16	18	1,10
Namibia	14	35	2,60
Ecuador	14	18	1,20
Kamerun	14	17	1,20
Bolivia	13	14	1,10
Usbekistan	12	17	1,50
India	12	35	3,00

● Alle debattinnlegg/kronikker som skal benyttes i Dagens Næringsliv, må skrives i henhold til Vær Varsom-plakaten
● Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere.

E-post: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10

MED EGNE ORD

DN lørdag

KALLE MOENE

HEGE SKJEIE

VICTOR D. NORMAN

JENS STOLTENBERG

SIV JENSEN